

Sygn. akt VIII U 491/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Jolanta Węs

Protokolant – starszy sekretarz sąd. Alicja Machnio

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2017 roku w Lublinie

sprawy A. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania A. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 26 lutego 2016 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala A. W. prawo do emerytury od 1 grudnia 2015 roku.

Sygn. akt VIII U 491/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 lutego 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 748) w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku Nr 8, poz. 43 ze zm.) odmówił A. W. prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych podając, iż wnioskodawca nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zakład nie uznał zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w L. od 1 października 1977 roku do 5 lipca 1988 roku, ponieważ w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 5 grudnia 2006 roku wskazano stanowisko pracy „kierowca samochodu ciężarowego pow. 3,5 tony”, natomiast ze świadectwa pracy z dnia 5 lipca 1988 roku wynika, że wnioskodawca był zatrudniony na stanowiskach „pomocnik operatora żurawia” oraz „operator sprzętu budowlanego”. Nie uznano również okresu pracy w Spółdzielni Pracy (...) od 6 lipca 1988 roku do 31 lipca 1992 roku, ponieważ świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 10 listopada 2005 roku nie zostało wystawione według wzoru stanowiącego załącznik do resortowych aktów prawnych oraz zawiera błąd odnośnie okresu zatrudnienia (decyzja – k. 47 a.e.).

Odwołanie od tej decyzji złożył A. W., wnosząc o jej zmianę i uznanie zatrudnienia w szczególnych warunkach (odwołanie – k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację leżącą u podstaw zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 3-4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

A. W. urodził się (...). W dniu 22 grudnia 2015 roku złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury. We wniosku podał, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (wniosek – k. 1-3 a.e.).

Do wniosku dołączył, między innymi, dwa świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach.

W świadectwie z dnia 10 listopada 2005 roku, wystawionym przez Spółdzielnię Pracy (...) w likwidacji w C., wskazano, że A. W. był zatrudniony w tej Spółdzielni w pełnym wymiarze czasu pracy od 6 lipca 1998 roku do 31 lipca 1992 roku jako operator dźwigu (k. 26 a.e.).

W świadectwie z dnia 5 grudnia 2006 roku, wystawionym przez Przedsiębiorstwo (...) Spółkę z o.o. w L., wskazano, że A. W. był zatrudniony w tym Przedsiębiorstwie od 1 października 1977 roku do 5 lipca 1988 roku i w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego pow. 3,5 tony (k. 33 a.e.).

Organ rentowy uznał za udowodniony staż pracy na 1 stycznia 1999 roku w wymiarze 26 lat, 2 miesięcy i 25 dni, w tym żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach. Zaskarżoną decyzją z dnia 26 lutego 2016 roku organ rentowy odmówił A. W. prawa do świadczenia z uwagi na brak udowodnienia 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zakład nie uznał zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w L. od 1 października 1977 roku do 5 lipca 1988 roku, ponieważ w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 5 grudnia 2006 roku wskazano stanowisko pracy „kierowca samochodu ciężarowego pow. 3,5 tony”, natomiast ze świadectwa pracy z dnia 5 lipca 1988 roku wynika, że wnioskodawca był zatrudniony na stanowiskach „pomocnik operatora żurawia” oraz „operator sprzętu budowlanego”. Nie uznano również okresu pracy w Spółdzielni Pracy (...) od 6 lipca 1988 roku do 31 lipca 1992 roku, ponieważ świadectwo z dnia 10 listopada 2005 roku nie zostało wystawione według wzoru stanowiącego załącznik do resortowych aktów prawnych oraz zawiera błąd odnośnie okresu zatrudnienia (decyzja – k. 47 a.e.).

A. W. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w L. od 15 października 1977 roku do 5 lipca 1988 roku. Początkowo pracował jako pomocnik operatora dźwigu. W dniu 16 lutego 1978 roku wnioskodawca uzyskał uprawnienia do obsługi żurawi samojezdnych kołowych i od dnia 1 marca 1978 roku pracował jako operator tego sprzętu do dnia 14 września 1978 roku. Jako operator nie miał pomocnika. Pracował na różnych budowach, zajmował się załadunkiem i rozładunkiem materiałów budowlanych, montażem konstrukcji stalowych, płyt betonowych. Z dniem 15 września 1978 roku powierzono mu obowiązki kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony w zajezdni (...). Z dniem 1 stycznia 1985 roku powierzono mu stanowisko kierowcy samochodu (...), na którym pracował do dnia 30 czerwca 1985 roku, po czym ponownie został przeniesiony na stanowisko kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony w zajezdni (...). Przedsiębiorstwo zajmowało się transportem różnych materiałów. Świadczyło usługi transportowe na rzecz w (...)ów w całym województwie oraz na rzecz innych przedsiębiorstw. W przedsiębiorstwie było ponad dwadzieścia samochodów ciężarów, trzy dźwigi, jedna koparka. Wnioskodawca jeździł różnymi samochodami m. in. (...) J.. Przewoził płyty, materiały budowlane, stal oraz wszystko to co mu zlecono. Towary załadowywali pracownicy tej firmy, od której brało się załadunek. Rozładunek był dokonywany przez pracowników tej firmy, do której wiozło się materiały. Wnioskodawca odpowiadał materialnie za przewożony towar. Codziennie jeździł minimum 8 godzin, a często więcej. Jeździł po województwie (...) i po całej Polsce. Drobne awarie samochodu na trasie usuwał sam, a większe awarie usuwane były w warsztacie mechanicznym i wnioskodawca w tym czasie dostawał drugi samochód. W tym czasie wnioskodawca nie przebywał na urloпах bezpłatnych, ani na długich zwolnieniach lekarskich (akta osobowe k. 66 a.s., zeznania świadka S. P. k. 37-37v a.s.).

W okresie od dnia 6 lipca 1988 roku do 31 lipca 1992 roku wnioskodawca był zatrudniony w Spółdzielni Pracy (...) w C. jako operator dźwigu. W spółdzielni były dwa samochody S., dwa samochody Ż. i jedna N. do

przewożenia osób oraz jeden dźwig 6.6. na wojskowym podwoziu, na kołach, trzyosiowy. Wnioskodawca był jedynym operatorem tego dźwigu. Dźwig był wynajmowany przez różne zakłady pracy. Wnioskodawca świadczył usługi polegające na rozładunku towarów w różnych firmach. Rozładowywał wagony w Z. oraz w Cementowni świadczył usługi przeładowcze. Wnioskodawca pracował po 8 godzin dziennie, od godz. 7.00 do 15.00. Nie wykonywał innej pracy. Bieżące naprawy wykonywał wnioskodawca, a poważne awarie usuwali mechanicy. Dźwig, który obsługiwał wnioskodawca to była ciężka maszyna budowlana, dźwig samojezdny. W zimie były posiłki regeneracyjne dla pracowników warsztatowych i wnioskodawcy. Wnioskodawca dostawał też odzież roboczą, tj. kufajki, spodnie ocieplane, gumofilce, czapkę. Wnioskodawca pracował przez cały rok na dźwigu, również w okresie zimowym, bo wtedy pracował przy usługach rozładowywania wagonów oraz w cementowni przy przeładunku w czasie remontu maszyn. Nie przebywał na długotrwałych zwolnieniach, ani na urlopach bezpłatnych (zeznania świadka W. M. k. 36v-37 a.s.).

W okresie od 1 marca 1995 roku do 15 kwietnia 1996 roku wnioskodawca pracował w Zakładzie Usług (...) w Z. jako operator dźwigu żurawia samochodowego. Był to dźwig 6-tonowy. Trzeba było mieć specjalne uprawnienia do obsługi tego dźwigu oraz odpowiednią kategorię prawa jazdy, bo dźwig był na samochodzie S. o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Wnioskodawca w większości pracował na budowach przy montażu budynków. Przenosił płyty żelbetonowe do montażu konstrukcji budynków, płyty stropowe, podawał cegłę. Praca ta była przez cały rok, również w zimie. Były też rozładunki na bazie materiałów budowlanych. Wnioskodawca pracował codziennie od 7 do 17, tj. po 10 godzin i w każdą sobotę po 8 godzin. Nie dostawał żadnej odzieży roboczej, bo to była firma prywatna. Każdy pracował w swoim ubraniu. Nie było posiłków regeneracyjnych, ani dodatku szkodliwego. Było zatrudnionych około 200 pracowników, bo zakład zajmował się budową bloków mieszkalnych (akta osobowe k. 93 a.s., zeznania świadków M. K. k. 101v a.s., E. G. k. 101v-102 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o cytowane wyżej dokumenty, a także zeznania wnioskodawcy i świadków.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków S. P., W. M., M. K., E. G.. Należy podkreślić, iż przesłuchani w sprawie świadkowie byli osobami obcymi dla wnioskodawcy i nie mieli żadnego powodu, by relacjonować zdarzenia niezgodnie z ich rzeczywistym przebiegiem. Świadczenie z racji swoich obowiązków pracowniczych z czasu zatrudnienia w tym samym co wnioskodawca zakładzie pracy znali specyfikę czynności i charakter pracy wnioskodawcy.

Sąd obdarzył również wiarą zeznania wnioskodawcy (k. 20v-21, k. 102 a.s.), jako że były one jasne, spójne i logiczne, a przy tym znajdowały potwierdzenie w zeznaniach przesłuchanych w sprawie świadków oraz w zebranych dowodach z dokumentów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Prawo do wcześniejszej emerytury dla osób zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, z uwagi na datę urodzenia wnioskodawcy, regulują przepisy art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. 2017, poz. 1383 ze zm.; dalej jako u.e.r.f.u.s.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku Nr 8, poz. 43 ze zm.). Prawo do emerytury ubezpieczeni nabywają po osiągnięciu wieku przewidzianego między innymi w art. 32 u.e.r.f.u.s., jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 roku) spełnili enumeratywnie wyliczone przesłanki:

- posiadają okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn,
- legitymują się okresem składkowym i nieskładkowym, o którym mowa w art. 27 u.e.r.f.u.s.

Jednocześnie w myśl art. 184 ust. 2 u.e.r.f.u.s., emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z § 2 ust. 1 powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia, za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A do rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymował się co najmniej 25-letnim stażem pracy oraz osiągnął obniżony do 60 lat wiek emerytalny.

Sporny w niniejszej sprawie jest jedynie staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych, ponieważ organ rentowy nie uwzględnił do tego stażu żadnego okresu.

Zgodnie z § 2 ust. 2 wskazanego rozporządzenia Rady Ministrów, szkodliwość warunków pracy stwierdzają pracodawcy w świadectwie pracy lub świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionych według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie tego aktu prawnego.

Dokonując oceny, czy wykonywaną przez wnioskodawcę pracę w Przedsiębiorstwie (...) w L., w Spółdzielni Pracy (...) w C. oraz w Zakładzie Usług (...) w Z. można zakwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach, należy podkreślić, że wnioskodawca występując do organu rentowego o przyznanie świadczenia, przedłożył dwa świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach, które zostały zakwestionowane przez organ rentowy.

Świadectwo pracy wykonywanej w szczególnych warunkach wystawione przez pracodawcę nie jest jednak jedynym dowodem wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego (por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNP 1996/16/239; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 1999 roku, II UKN 619/98, OSNP 2000/16/439).

W niniejszej sprawie dodatkowym dowodem potwierdzającym pracę wnioskodawcy w warunkach szczególnych w spornych okresach są zeznania świadków oraz wnioskodawcy, które w ocenie Sądu Okręgowego, zasługują w całości na wiarę, ponieważ są logiczne, spójne i wzajemnie się uzupełniają.

Z dokonanych ustaleń wynika, że wnioskodawca w okresach: od dnia 1 marca 1978 roku do dnia 14 września 1978 roku, od dnia 6 lipca 1988 roku do dnia 31 lipca 1992 roku, od dnia 1 marca 1995 roku do dnia 15 kwietnia 1996 roku pracował stale oraz w pełnym wymiarze czasu pracy jako maszynista ciężkich maszyn budowlanych. Natomiast w okresach od 15 września 1978 roku do 31 grudnia 1984 roku i od 1 lipca 1985 roku do 5 lipca 1988 roku pracował stale oraz w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca samochodu ciężarowego o całkowitym ciężarze dopuszczalnym powyżej 3,5 tony.

W wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), w dziale V, poz. 3 wymienione są prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych oraz w dziale VIII, poz. 2 wymienione są prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.

Praca ta w łącznym wymiarze ponad 15 lat i 15 dni podlega zaliczeniu do prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności Sąd Okręgowy stwierdził, że okres zatrudnienia wnioskodawcy w szczególnych warunkach wynosi ponad 15 lat. Legitymuje się on również ponad 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, ma ukończone 60 lat życia, a tym samym spełnia wszelkie przesłanki do ustalenia mu prawa do emerytury od dnia 1 grudnia 2015 roku, to jest od miesiąca złożenia wniosku.

Z tych względów Sąd Okręgowy na mocy powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.